

Palmeolie fra Indonesien

Vores hverdag er proppet med det. Palmeolie. Det er i alt fra vores rengøringsmidler, stearin, makeup og cremer til kopnudler, chokolade, kiks og færdigretter. Det er overalt, det billige fedtstof, palmeolie. Udover, at palmeolie indeholder meget mættet fedt, og derfor ikke er en sund type fedt¹, så trækker vores forbrug af palmeolie også nogle negative tråde til områder på den anden side af kloden, hvor regnskov fældes for at gøre plads til palmeolieplantager.

Indonesien ligger i Sydøstasien og er verdens største øgruppe, med hovedøerne Sumatra, Java og Bali. Indonesien har en af verdens største regnskovsområder, som er essentiel for det globale CO₂-optag, men også for den lokale biodiversitet og for de mennesker, der bor i landet. På den indonesiske ø Bangka, øst for Sumatra, bor mange lokale folkeslag, som i tusindvis af år har levet i skoven i respekt for skovens planter og dyr. Janang, som tilhører Dayak-folket, udtrykker det på denne måde: *“Dayak-folket kender til udtrykket “omhu”. De tager fra skoven, hvad de har brug for i dag, i morgen og måske et par måneder frem, men de er aldrig grådige. De bruger ikke penge, men når skoven forsvinder, er de nødt til at jage efter penge. Alt skal gøres op i penge. Selv afstand og det at hjælpe andre gøres nu op i penge.”*

For regnskoven på Bangka forsvinder i stor stil. Siden 1988 er 14,9 millioner hektar skov i Indonesien blevet ryddet og omdannet til palmeolieplantager. Og det har voldsomme konsekvenser for dem, der bor i området. Når man brænder regnskoven af for at gøre plads til palmeolieplantager, så forurener man luften og udleder en masse CO₂, som ændrer klimaet, og samtidig bliver området meget mindre modstandsdygtigt overfor klimaforandringerne som skaber oversvømmelser, storme, tørke m.m.² Det oplever de unge fra Bangka på meget tæt hold.

“Før havde vi ikke oversvømmelser og pludselige og langvarige skovbrande. Nu har vi det hvert eneste år.” siger Igo på 20 år, som er en del af det lokale Dayak-folk på Bangka. Men udover miljøproblemerne, så påpeger Igo også, at efterspørgslen på palmeolie gør det så attraktivt, at store virksomheder får lov af landets regering til at tage den jord og skov, som lokale folk har værnet om og levet af og med i generationer.³ *“Flere steder er folk blevet tiggere i deres eget land. De bliver arresteret, fordi de bliver beskyldt for at stjæle fra deres egen jord. Selv om de først ejede jorden, som så blev konfiskeret af palmeolievirksomhederne, bliver folk behandlet, som om de var kriminelle tyve.”*

Igo og Janang er nogle af de unge, som er organiseret lokalt for at gøre opmærksom på de utallige problemer, som vores palmeolieforbrug i Vesten har på lokale i Indonesien. Sammen med miljøorganisationen WALHI sætter de både fokus på problemerne, men de fremhæver også, hvordan lokal organisering og ejerskab over jord, som formelt set anerkendes og beskyttes, kan skabe bæredygtige lokalsamfund, hvor lokal produktion af fødevarer, både bliver en kilde til velfærd i lokalsamfundene og en vigtig bidragyder til national og global økonomisk udvikling.

¹ <https://hjerteforeningen.dk/oversigt-over-olier/>

² “Palmeoliens skjulte pris” Hessellund m.fl. 2019, NOAH

³ <https://www.yel.or.id/news/companies-hire-local-communities-evade-palm-oil-restrictions-indonesia/>